

5.3.17. ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Meşələrimizi yayda yanğından necə qoruyaq?

Hikmət Əlizadə: "Yanğın hadisələrinin qarşısının alınması üçün mineral zolaqlar salınır, müşahidə qüllələrinin, daimi nəzarət postlarının yaradılması üçün tədbirlər görülür"

Havaların qızması meşələrdə yanğın təhlükəsi riskini artırır. Dünən Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidməti Azərbaycanın bəzi bölgələrində yanğın təhlükəsinin kompleks göstəricilərini açıqlayıb.

Qurumdan verilən məlumata görə, Naxçıvan MR üzrə yanğın indeksi Ordubadda yüksək, Naxçıvan şəhəri, Şərur, Şahbuz, Culfa da isə çox yüksək yanğın təhlükəsi növünə çatıb. Gəncə-Qazax bölgəsi üzrə yanğın indeksi Daşkəsəndə kiçik, Tərtər, Tovuz, Gədəbəy, Naftalan, Gəncədə orta, Ağdam, Şemkirədə yüksək, Ağstafada isə çox yüksək yanğın təhlükəsi növünə çatıb. Həmçinin, Balakən-Şəki bölgəsi üzrə yanğın indeksi Şəki, Balakən, Oğuz, Zaqatalada kiçik, Qəbələdə isə orta yanğın təhlükəsi növünə çatıb. Qeyd edilib ki, yanğın indeksi Quba, Qusar, Altağacda kiçik, Şabranda isə çox yüksək yanğın təhlükəsi növünə çatıb. Dağlıq Şirvan (İsmayilli, Şamaxı, Qobustan) bölgəsi üzrə yanğın indeksi Qobustanda kiçik, Şamaxıda orta, İsmayillıda yüksək yanğın təhlükəsi növündədir. Bu göstərici Lerikdə orta, Astara, Yardımlı, Lənkəranda isə yüksək yanğın təhlükəsi növünə çatıb.

Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi Hikmət Əlizadə "Unikal" qəzetinə müsahibəsində bildirib ki, yay fəslinin daxil olması ilə əlaqədar dünyanın əksər ölkələrində kütləvi meşə yanğınları baş verir. O, Azərbaycanın da bu riskdən siqortalanmadığını bildirib. Həmsöhbətimiz deyib ki, yanğın hadisəsi həm ekologiyaya, həm də insanların həyatına ciddi risk yaradır.

"Ona görə çalışmalıyıq ki, meşə yanğınları baş verməsin. Ötən il baş verən yanğınlardan çoxu antropogen təsir nəticəsində baş verib. Biçin yerlərinin yandırılması meşə yanğınlarına səbəb olur. Əkin yerlərini yandıranlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunsun da, belə hallar hər il təkrarlanır", deyərək Hikmət Əlizadə bildirib.

Onun sözlərinə görə, yay fəslində istirahətə gedən insanlar da meşələrdə yanğın təhlükəsi yaradırlar: "Yanğın hadisələrinin qarşısının alınması üçün mineral zolaqlar salınır, müşahidə qüllələrinin, daimi nəzarət postlarının yaradılması üçün tədbirlər görülür. Təbii sərvətlərimiz olan meşələrimizə insanlardan qaçıq ilə yanaşmaq tələb olunur. Hər kəs meşədə dincələndə bu təhlükəni nəzərə alaraq yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl etməlidir".

Fövqəladə Hallar Nazirliyindən (FHN) də bildirilib ki, meşə yanğınlınınin böyük qismi

insanların meşədə iş və istirahət zamanı yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozması səbəbindən baş verir. Buna görə də meşəyə istirahətə gedənlər də yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl etməlidir. Meşə və meşə ətrafı sahələrdə yandırılan tonqal nəzarətsiz qalmamalıdır. Tonqal ağac altında, quru ot və kol-kos, ağac qırıntıları olan ərazidə qalmaq olmaz! Tonqal ətrafındakı otlar 0,5-1 metr radiusda təmizlənməlidir. Tonqal üçün xüsusi yer hazırlanmalı, yaxud köhnə tonqalın yerindən istifadə edilməlidir. Külekli havada tonqal qalmaq olmaz! Ərazini tərk edən zaman tonqal tam söndürülməli, üzərinə su tökülməli və sonra üstü torpaqla örtülməlidir. Meşədə tonqal qalayan şəxs tonqalın tam söndürülməsinə əmin olduqdan sonra ərazini tərk etməlidir.

Bunlarla yanaşı meşədə söndürülməmiş kibrit çöpünü və siqaret sürtgü yağ, benzin, aq neft, dizel yanacaq və digər yanar mayelərlə islanmış material atmaq qadağandır. Şüşə qab və şüşə qırıntıları atmaq da olmaz. Onlar günəş şüasının təsiriylə yanğına səbəb ola bilər. Davamlı yanqı iyi, düman şəkili tüstü, heyvan və heşəratların narahatlığı və eyni bir istiqamətə təlaşlı hərəkəti meşə yanğınlınınin əsas əlamətləridir. Bu əlamətlərin və ya meşədə yanğının şahidi olanlar, dərhal olduğu yeri tərk edərək "112" qaynar xətinə zəng edib yanğın haq-

qında məlumat verməlidir.

Əgər kimisə meşədə yanğın yaxalaybısa, üzünü və başını üst geyimi ilə örtərək yanğın zonasından kənarlaşmalı və küləyin istiqamətinin əksinə doğru hərəkət etməlidir. Yanğın zonasından çıxıbilmirsə, tezalışan materialdan olan paltarını əynindən çıxarmalı, imkan varsa yaxınlıqdakı göl, nohur və digər su hövzəsinə girərək paltarını islatmalıdır. Üzünü çoxqatlı yaş parça sarğısı ilə örtərək ərazidən kənarlaşmalıdır.

FHN-dən bildirilib ki, üzərinə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi vəzifəsi qoyulmuş şəxs və ya şəxslər tərəfin-

dən bu qaydaların pozulması, ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin sağlamlığına az ağır və ya ağır zərər vurulmasına səbəb olduqda onların əməlləri artıq cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

FHN-dən cavabda o da bildirilib ki, yay fəslə başlayandan "Meşə fondu və xüsusi mühafizə olunan ərazilərdə baş verə biləcək yanğın hadisələrinə qarşı qabaqçılıq tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə 2023-2025-ci illər üçün birgə fəaliyyət planı" mövzusunda regional seminar-müşavirələr keçirilir. Seminar-müşavirələrdə meşə və yaşillıq ərazilərdə yanğın hallarının baş verməməsi üçün kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan sahibkarların, fermerlərin, meşə ətrafında yaşayan kənd sakinlərinin, heyvandarlıq və əkinçiliklə məşğul olan vətəndaşların odla ehtiyatlı davranmaları və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi əməl etmələrinin vacibliyi qeyd edilir.

Qurumdan qeyd edilib ki, meşə yanğınlınınin baş verməməsi üçün taxıl zəmilərində yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl edilməlidir. Taxıl zəmilərində kibrit yandırmaq, açıq oddan istifadə etmək, o cümlədən siqaret çəkmək, zəmilərin yaxınlığında tonqal qalmaq qəti qadağandır! Bu məkanlarda siqaret çəkmək üçün xüsusi yer ayrılmalıdır! Yolla hərəkət edərkən tam söndürülməmiş siqaret kötüyü və ya kibriti, yanar mayelərlə islanmış materialları, eləcə də şüşə qab və şüşə qırıntılarını ətrafa atmaq yolverilməzdir. Taxıl zəmilərinin ətrafı quru ot və tullantılardan vaxtaşırı təmizlənməli, eni 4 metrden az olmaqla şumalama yolu ilə mineral (təhlükəsizlik) zolaq yaradılmalıdır.

Biçində iştirak edən texnikalar ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin olunmalı, biçinə başlamazdan əvvəl yanğın-texniki müayinədən keçirilməlidir. İşdən sonra texnikanın sahələrdə saxlanması, gecə vaxtı yanacaqda doldurulması, yanacaq və yağların ətrafa tökülməsinə yol verilməsi, texnikalarda əlavə yanacaq və yağlama materiallarının saxlanması qəti qadağandır! Tarla düşərgələri, taxıl-təmizləmə xırmanları, ot və küləş tayaları yığılan sahələr ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə təmin edilməlidir. Yanğın baş verərsə, iş dərhal dayandırılaraq ətrafdakılar məlumatlandırılmalı, əlaltında olan ilkin yanğınsöndürmə vasitələri ilə yanğıni söndürməyə çalışılmalı və "112" qaynar xətinə məlumat verilməlidir.

Gülaye Meclid